

ver angaaer, da troer jeg ikke, at der paa Sagens nærværende Standpunkt kan være Tale om de tvungne Duellighedsprøver i Sammenligning med de frivillige. I de Anhydninger, jeg har gjort, troer jeg tilstrækkelig at have udtalt, at jeg ikke billiger de tvungne Duellighedsprøver og allermindst de modificerede; thi jeg veed ikke, hvad det skal forstaaes ved modificerede Prøver. Naar vi see hen til, hvad Kjøbstadsforeningen har fordret, og navnlig, hvad det er fordret paa et andet Sted, saa er jo Prøven tildeels indskrænket til Stykker af et større Arbejde, og den fordres kun for Kjøbstæderne alene, ikke for Landet, saa at jeg maa tilstaae, at jeg ikke kan indsee, hvorledes navnlig dette Sidste skal passe sammen med Loven, som ellers i det Hele slaaer Kjøbstad og Land sammen. Jeg skal dog ikke undlade endnu at bemærke, da det her er sagt, at det bør tages Hensyn til Kjøbstædernes Indstilling angaaende Næringsforholdene, at den Maade, hvorpaa Kjøbstadsforeningen har stillet sig ligeoverfor denne Sag, i mine Tanker fortjener stor Paaskønnelse. Den tog Sagen i sin Haand, samlede sig her i Kjøbenhavn, udarbejdede med Nøjsøghed et Forslag, og fra det Standpunkt, Sagen der i det Hele blev stillet paa, kan man ikke sige Meget derimod. En heel Deel af, hvad den har fremsat, er der jo ogsaa blevet taget Hensyn til. Men hvad der i mine Tanker især fortjener Paaskønnelse, er, at den afviste Adressen fra Haandværkerforeningen og opfordrede de Kjøbstæder, hvor der var Medlemmer af Kjøbstadsforeningen, til ogsaa at afvise den. Den viste herved en Bestemtighed, som det ikke er saa ganske let at bevare overfor en saadan Agitation, og jeg maa, skøndt jeg ikke selv er Medlem af Kjøbstadsforeningen, ret ønske, at den fremdeles vil vedblive at virke, thi den har allerede paaabegyndt flere forskjellige Ting, som kunne bringe stort Gavn og tjene til at befæste Foreningen mellem Kjøbstæderne indbyrdes. Naar jeg nu vil gaae over til at gjøre nogle Bemærkninger med Hensyn til selve Loven, da er der et enkelt Punkt, som jeg troer, det kunde være passende her under Sagens første Behandling at udhæve, — Smaating skal jeg ikke gaae ind paa —, det er nemlig det, at det er bestemt, at Kjøbstæderne kunne

arbejde for Landet, og Landet kan arbejde for Kjøbstæderne. En saadan Gjenfærdighed synes jo at være naturlig; men den vil ligefrem blive til stor Skade for Byerne. Man har sagt, at Haandværkerne maae ikke etablere sig nærmere en By end 1 Mil; men undtagelsesvis er det netop blevet bestemt, at alle de Haandværkere, som have nogen Betydning, kunne boe Byen saa nær, de ville, saa at Undtagelserne blive Regelen.

Naar nu endeel af en Landjursdictionss Jorder stode umiddelbart op til en Kjøbstad, og en Haandværker etablerer sig udenfor Kjøbstadens Port, saa har han samme Kættigheder som Kjøbstadbeboeren, men ikke de samme Byrder. At boe i en Kjøbstad er forbundet med betydelige communale Udgifter. Det er en bekjendt Sag, at de communale Afgifter i Kjøbstæderne, navnlig Afgifterne efter Formue og Leilighed, ere meget trykkende, og af denne Grund ville andre Bestemmelser i Loven være meget velkomne, da de give saadanne Folk, der føle sig trykkede, Leilighed til at flytte bort; men jeg vilde ansee det for høist ønskeligt, at det Punkt, jeg her har nævnt, kunde blive forandret, og jeg seer ikke, at der kan være Noget til Hinder for, at denne Mangfoldighed af Undtagelser bortfaldd eller indskrænktes. Jeg skal nævne een Næringsvei blandt de flere, man har gjort til Undtagelse, som jeg troer, det er urigtigt at tage med; det er Hvedebrødsbagerne. Naar en saadan Hvedebrødsbager etablerer sig udenfor Byen og boer billigere, bekvemmere og rummeligere, end om han boede i Byen, og han er en dygtig Bager, saa vil han blive til stor Skade for Byen, og saaledes gaaer det i det Hele med disse Haandværkere, der ere gjorte til Undtagelser. Paa den anden Side skal jeg tillade mig at udhæve, at der er taget meget Hensyn til Kjøbstæderne, navnlig derved, at det er sagt, at Loven træder ikke i Kraft før 1862; dog træder den strax i Kraft forsaavidt, som enhver Haandværker og Handlende i Kjøbstaden, naar han har Borgerkab, strax kan flytte paa Landet og etablere sig. Derved faae en stor Deel Borgere i Byerne og tillige Haandværksvende, som i Mellemtiden tage Borgerkab, Leilighed